

Svar på regeringsuppdrag

Rapport – Delredovisning av Försäkringskassans uppdrag att upprätta och förbereda förvaltning av ett utförarregister för fritidskort för barn och unga

Försäkringskassan

Datum: 2024-03-11

Uppdrag att upprätta och förbereda förvaltning av ett utförarregister för fritidskort för barn och unga

Version

FK 2024/001086

Innehåll

Bakgrund	5
Registret	5
Registrets innehåll	5
Rättsliga förutsättningar	7
Reglering av registret.....	7
Försäkringskassans ärendehantering	7
Uppgifter som ska delas med E-hälsomyndigheten.....	9
Personuppgifter	10
Sekretess	10
Inhämtning av information till registret	11
Alternativ 1. Inhämtning av information från andra myndigheter	11
Alternativ 2. Inhämtning av information från utförarorganisationen	12
Alternativ 3. Inhämtning av information från riksorganisationer och myndigheter	13
Förespråkat alternativ.....	13
Inhämtning av information och anslutning vid införandet.....	13
Granskning av registerdata	14
Kontroller i samband med ansökan.....	14
Efterkontroller/återrapportering.....	15
Nödvändiga kontrollfunktioner.....	15
Erfarenheter från andra myndigheter och risker	15
En uppbyggd kontrollorganisation	16
Kostnader för Försäkringskassan	16
Kostnader för utförare och andra berörda aktörer.....	18

Sammanfattning

Arbete med att förbereda och införa ett fritidskort för barn och unga pågår sedan april 2023 då regeringen gav E-hälsomyndigheten, Försäkringskassan, Folkhälsomyndigheten, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) och Statens kulturråd ett uppdrag att förbereda och ta fram ett förslag för en digital tjänst och för införandet av ett fritidskort för barn och unga.

Den 11 januari 2024 gavs ytterligare ett uppdrag¹ till Försäkringskassan att utreda och förbereda förvaltningen av ett utförarregister. Redan den 11 mars 2024 ska Försäkringskassan lämna en delredovisning av uppdraget vilket görs i denna rapport. Delredovisningen innehåller i enlighet med uppdraget en redovisning av rättsliga förutsättningarna för registret, hur registret bör regleras, samt kostnaderna för upprättandet och förvaltningen av registret.

Registret ska innehålla en förteckning över anslutna utförare. Anslutningen sker genom att Försäkringskassan fattar ett beslut om att godkänna utföraren utifrån att den uppfyller vissa kriterier. Vilka kriterier detta ska vara är idag inte fastställt.

De rättsliga förutsättningarna utgår från att Försäkringskassans uppdrag att upprätta och administrera ett utförarregister består av två olika delar - den interna ärendehantering respektive uppgifter i registret som ska delas med E-hälsomyndigheten.

Försäkringskassans kommande förvaltning bygger på att myndigheten prövar varje ansökan och ansluter utförare som uppfyller de kriterier som ska gälla. En beslutad anslutning för varje utförare är en förutsättning för registrets korrekthet över tid. Dock kan det konstateras redan nu att vid införandet av ett fritidskort skulle denna ordning kunna innebära stora utmaningar att hinna fatta beslut om anslutning för alla föreningar inom en rimlig tidsperiod.

Försäkringskassan konstaterar att ett brett införande av utförare med enkel administration av registret inte är möjligt att kombinera med fullgod kontroll och säkerhet i att ersättning inte kommer att betalas ut i andra syften än vad som avses med reformen. Försäkringskassan rekommenderar därför en modell för fritidskortet med hög grad av kontroll och så långt det är möjligt kriterier som är verifierbara. Detta med vetskapen att det troligen leder till att färre utförare ingår i registret och att deltagandet i registret kommer med en administrativ börda som i vissa fall kommer uppfattas vara betydande. Efter hand kommer Försäkringskassan bygga kunskap och erfarenhet kring registret och då bättre avgöra hur en bredare anslutning kan ske med tillfredställande kontroll. Trots en hög kontrollambition ser Försäkringskassan att bl.a. utformningen av befintligt regelverk för ideella föreningar innebär en hög risk för kriminellt utnyttjande.

Ett införande av utförarregister innebär betydande kostnader. Försäkringskassan behöver finansiering för IT-utveckling (291 MSEK) och löpande administrativa kostnader (218 MSEK/år vid full drift 2026) och delar av denna finansiering behöver komma redan 2024. Även om resurser tillförs ser Försäkringskassan en stor utmaning i att ha ett utvecklat register med adekvat kvalitet under 2025. Att införa och förvalta registret innebär en undanträngningseffekt av andra delar av Försäkringskassans verksamhet, detta är bekymmersamt. Dessa undanträngningseffekter kan inte elimineras men de kan minskas genom att Försäkringskassan först rekryterar och introducerar ny personal, alternativt köper in personalresurser i god tid innan utveckling påbörjas.

¹ Diarienummer S2024:00033

Senast den 1 oktober 2025 ska uppdraget slutredovisas då de delar som redovisas här kommer att utredas vidare och beskrivas utförligare.

Bakgrund

Regeringen har för avsikt att införa ett fritidskort som ska ge barn och unga ökad möjlighet till fysisk aktivitet. Deltagande i aktiviteter kopplade till kultur och friluftsliv är en viktig del i folkhälsoarbetet med att främja människors hälsa, välbefinnande och livskvalitet.

Arbete med att förbereda och införa ett fritidskort för barn och unga pågår sedan april 2023 då regeringen gav E-hälsomyndigheten, Försäkringskassan, Folkhälsomyndigheten, MUCF och Statens kulturråd ett uppdrag att förbereda och ta fram ett förslag för en digital tjänst och för införandet av ett fritidskort för barn och unga (S2023/01303). Myndigheterna delredovisade sina uppdrag den 31 maj 2023, den 1 november 2023 samt den 15 januari 2024. Även Sveriges Riksidrottsförbund har lämnat en redovisning och Svenskt Friluftsliv har inkommit med ett särskilt yttrande. Av E-hälsomyndighetens delredovisningar framgår att en central förutsättning för fritidskortets införande, oavsett digital lösning, är att ett register med godkända utförare av fritidsaktiviteter som kan omfattas av fritidskortet etableras. Att upprätta och förvalta ett sådant register ingår inte i det pågående uppdraget att förbereda och ta fram ett förslag för en digital tjänst och för införandet av ett fritidskort för barn och unga.

Regeringen har därför i januari 2024 gett Försäkringskassan i uppdrag att upprätta och förbereda förvaltning av ett register över godkända utförare. Försäkringskassan ska föreslå hur ett register över godkända utförare av fritidsaktiviteter för barn och unga inom ramen för fritidskortet bör upprättas, förvaltas och regleras. Syftet med registret är att samla godkända utförare som bedriver barn- och ungdomsverksamhet med inriktning på idrott, kultur, friluftsliv eller annat föreningsliv. E-hälsomyndigheten har det övergripande ansvaret för fritidskortet.

Redan den 11 mars 2024 ska Försäkringskassan lämna en delredovisning av uppdraget vilket görs i denna rapport. Delredovisningen innehåller i enlighet med uppdraget en redovisning av rättsliga förutsättningarna för registret, hur registret bör regleras, samt kostnaderna för upprättandet och förvaltningen av registret. Även Försäkringskassans bedömning av innehåll som registret bör ha och hur innehållet i registret kan hämtas in, granskas, tillgängliggöras och förvaltas samt vilka kontrollfunktioner som behöver inrättas på myndigheten.

Det finns betydande svårigheter med att beskriva en sådan komplicerad fråga som registret utgör på den begränsade tid för delrapporten. Även det faktum att det saknas förslag på lagstiftning eller tydlig konstruktion av registret innebär väsentliga svårigheter att beskriva kostnader med en hög grad av säkerhet. Detta gäller i synnerhet kostnader för utförare samt andra berörda aktörer. Försäkringskassan ska senast den 1 oktober 2025 lämna en slutredovisning av uppdraget då de delar som redovisas här kommer att utredas vidare och beskrivas utförligare.

Registret

Registrets innehåll

Registret ska innehålla en förteckning över anslutna utförare. Anslutningen sker genom att Försäkringskassan fattar ett beslut om att godkänna utföraren utifrån att den uppfyller vissa kriterier. Vilka kriterier detta ska vara är idag inte fastställt. Tidigare redovisning i arbetet med fritidskort innehåller resonemang och förslag på vilka kriterier som kan vara lämpliga².

² Uppdrag att förbereda och införa ett fritidskort för barn och unga – samlad delrapport av regeringsuppdraget S2023/01303, bilaga 2 och 3.

Förväntningarna på de kommande kriterierna är att en godkänd utförare är en sådan som bedriver långsiktig och seriös barn- och ungdomsverksamhet i Sverige. Kriterierna ska bland annat förhindra att utförare med koppling till exempelvis kriminella, islamistiska och andra separatistiska element registreras i utförrregistret. Utgångspunkten ska vara att utförarna ska ha bedrivit verksamhet under en längre tid, är mottagare av offentligt stöd och inte har skulder för svenska skatter eller avgifter hos Kronofogdemyndigheten eller är i likvidation eller försatt i konkurs.

Det är viktigt att skilja på kriterier som syftar till att avgöra om en utförare kan godkännas eller inte (Försäkringskassans uppdrag) från kriterier som behövs för att avgöra om en enskild utbetalning kan göras med god kvalitet och säkerhet (E-hälsomyndighetens uppdrag). Därtill finns rimligtvis informationsbehov för att göra helheten av fritidskortet tillgänglig, användbar och ändamålsenlig.

Försäkringskassans uppdrag rörande registret och denna delrapport handlar om kriterier för att avgöra om en utförare kan godkännas eller inte samt i vilka fall avanslutning från utförrregistret kan vara aktuellt. För att lösa detta kommer Försäkringskassan behöva hämta in information från utföraren. Utöver denna information så kan det alltså finnas annan information om utföraren som E-hälsomyndigheten behöver för sitt uppdrag, exempelvis bankkonto, plusgiro eller bankgiro, ort, aktivitet, kontaktuppgifter, länkad adress till utförares hemsida, målgrupp med mera. Ansvaret för att inhämta och förvalta denna information behöver tydliggöras och ha stöd i lagstiftning.

Nedan följer exempel på kriterier som skulle kunna vara aktuella för att bedöma om en utförare kan ansluta sig till registret eller inte:

- Har haft ett organisationsnummer i minst 2 år
- Bedriver ledarledd verksamhet kontinuerligt som innefattar antingen idrott, kultur, friluftsliv eller annat föreningsliv för barn- och ungdomar mellan 8–16 år
- Bedrivit ovanstående verksamhet kontinuerligt i minst 2 år bakåt
- Demokratiskt uppbyggd
- Rutiner för redovisning och uppföljning av verksamheten, inklusive en god ekonomisk redovisning
- Inte är försatt i konkurs eller likvidation
- Inte ha allmänna skulder hos Kronofogden
- Skuldfri firmatecknare hos Kronofogden
- Erhållet offentligt stöd

De olika förslagen på kriterier syftar till att förhindra att oseriösa utförare ansluts till registret men medför även utmaningar i form av att hålla en rimlig tröskel för anslutning till registret. Att utesluta utförare med firmatecknare med skulder hos Kronofogdemyndigheten skulle exempelvis kunna minska risken att föreningar där det förekommer ekonomiska oegentligheter ansluts. Däremot innebär en skuld hos Kronofogdemyndigheten inte nödvändigtvis att det sker ekonomiska oegentligheter i föreningen. Det finns också svårigheter att kontrollera att en förening fortsätter leva upp till detta kriterium efter att de anslutits till registret. Ett sådant villkor skulle nämligen kräva att föreningens rätt att fortsätta vara ansluten till registret omprövas varje gång föreningen byter firmatecknare. Tidigare erhållet offentligt stöd innebär att föreningen tidigare varit utsatt för någon form av granskning men garanterar inte att det inte förekommer oegentligheter.

I övervägandet av vilka kriterier som ska finnas för att få bli ansluten behöver det finnas en balans mellan tillfredsställande kontroll samtidigt som förvaltningen av registret ska kunna ske på ett kostnadseffektivt sätt och inte innebära en alltför tung börda för utförare som vill vara anslutna till registret. Utformningen av kriterierna står också i direkt förhållande till vilka verktyg Försäkringskassan får till förfogande för kontrollarbetet.

Försäkringskassan konstaterar så här långt att ett brett införande av utförare med enkel administration av registret inte är möjligt att kombinera med en fullgod kontroll och säkerhet i att ersättning inte kommer att betalas ut i andra syften än vad som avses med reformen. Försäkringskassan rekommenderar därför en modell för fritidskortet med hög grad av kontroll och så långt det är möjligt kriterier som är verifierbara. Detta med vetskapen att det troligen leder till att färre utförare ingår i registret och att deltagandet i registret kommer med en administrativ börda som i vissa fall kommer uppfattas vara betydande. Efter hand kommer Försäkringskassan bygga kunskap och erfarenheter kring registret och då bättre avgöra hur en bredare anslutning kan se ut med tillfredställande kontroll.

Rättsliga förutsättningar

Reglering av registret

Försäkringskassans uppdrag att upprätta och administrera ett utförrregister består av två olika delar - den interna ärendehantering respektive uppgifter i registret som ska delas med E-hälsomyndigheten.

I ärendehantering utreder och beslutar Försäkringskassan om utföraren ska anslutas eller inte samt utreder och beslutar om avanslutning från registret. Det är utföraren som kommer att ha partsställning i förhållande till Försäkringskassan och inte vårdnadshavaren till barnet som är berättigad till fritidskortet.

Varken fritidskortet eller det register som Försäkringskassan ska administrera innefattas i det som avses med socialförsäkringen i socialförsäkringsbalken, SFB. Det ska inte prövas försäkringstillhörighet utifrån bosättning eller arbete och det är inte heller en så kallad övrig förmån inom socialförsäkringen (1 kap. 1 § och 4 kap. 2 § SFB). Detta innebär bland annat att bestämmelserna i 110 kap. SFB om handläggning av ärenden och bestämmelserna om ändring, omprövning och överklagande av beslut i 113 kap. SFB inte blir tillämpliga.

Försäkringskassan utgår ifrån att fritidskortet kommer att regleras i lag. Av den lagen bör det bland annat framgå att det för utbetalning av ersättning är en förutsättning att utföraren är ansluten till Försäkringskassans utförrregister. Frågan hur Försäkringskassans uppdrag, bland annat kriterierna för att bli ansluten till registret, förutsättningar för avanslutning, handläggning och överklagande, ska regleras beror på hur bestämmelserna påverkar olika aktörer. I dagsläget kan inte uppdraget anses tydligt vad gäller vilka organisationsformer som ska kunna anslutas till registret och om även vinstdrivande verksamheter ska omfattas eller inte. Den gränsdragningen får stora konsekvenser vad gäller kriterier och avvägningar behöver göras om kriterierna ska vara desamma för alla utförare, hur de ska utredas och bedömas beroende på verksamhet och vilka krav som kan ställas på Försäkringskassans kontrollverksamhet.

En fråga som behöver klargöras är om det ligger inom ramen för Försäkringskassans uppdrag att, förutom att ta in information om utförarens inriktning på verksamheten för att ansluta denne, även ta ställning till vilka specifika aktiviteter anslutningen omfattar. Ett sådant förfarande skulle vara mycket utredningskrävande då det förutsätter kontroll av om aktiviteterna i fråga bedrivs. Det kan vara så att den bedömningen bör göras av den utbetalande myndigheten och vara en del av frågan om ersättning ska utgå eller inte.

Försäkringskassans ärendehantering

Försäkringskassan har att säkerställa att ärendehantering blir förvaltningsrättsligt korrekt. Det måste säkerställas att alla ansökningar om att anslutas till registret registreras som ärenden av Försäkringskassan oavsett om dessa ansökningar är

kompleta eller inte. I alla dessa ärenden måste det fattas slutliga beslut i varje ärende oavsett om det är fråga om anslutning, avslag eller att ansökan är ofullständig även efter kompletterande utredning.

Tanken är att anslutningsprocessen i hög uträkning ska kunna hanteras automatiserat. Av 28 § förvaltningslagen (2017:900), FL, framgår att en myndighet kan fatta beslut automatiserat. Med automatiserat beslut avses beslut som fattas maskinellt utan att en enskild befattningshavare tar någon aktiv del i beslutsfattandet (prop. 2016/17:180 s. 315). Sådana beslut måste fattas på kvantitativa grunder, det vill säga utifrån kriterier som inte kräver någon skönmässig bedömning. Kriterier som innebär att Försäkringskassan ska utreda om en verksamhet till exempel är demokratiskt uppbyggd, bedriver en seriös verksamhet, har en god redovisning eller rutiner för detta innebär att det inte kommer att kunna fattas automatiserade beslut om anslutning till registret. Även om det skulle finnas behov av kriterier som kräver en skönmässig bedömning, och därmed en manuell handläggning, är det av vikt att dessa kriterier går att definiera på ett sätt som medför att de kan utredas och bedömas på ett likvärdigt och rättssäkert sätt.

När det gäller Försäkringskassans utredning av ärenden ska det säkerställas att ärendet blir utrett i den omfattning som dess beskaffenhet kräver (23 § FL). Det innebär bland annat att Försäkringskassan inte ska ta in fler uppgifter än vad som behövs för att avgöra om kriterierna för anslutning är uppfyllda. E-hälsomyndigheten har uttryckt önskemål om att registret ska innehålla uppgifter som inte är nödvändiga för Försäkringskassans ärendehantering och anslutning av utförare till registret (till exempel länk till utförarens hemsida, namn på kontaktperson trots att personen i sig inte är Försäkringskassans motpart). Försäkringskassans uppdrag handlar om att ansluta utförare, inte att inhämta information som E-hälsomyndigheten behöver för att fullgöra sitt uppdrag. Det anses inte heller genomförbart att förvalta ett register som endast kan ändras av Försäkringskassan när det rör sig om uppgifter som inte är nödvändiga för Försäkringskassans uppdrag. Om uppdraget skulle utvidgas på detta sätt behöver det finnas lagstöd för den extra uppgiftshandlingen.

Försäkringskassan har även ansvar för att förvalta registret. Detta innebär att det inte bör vara möjligt för utförare att på egen hand ändra några uppgifter i registret. Om det är uppgifter i registret som ska ändras bör detta anmälas till Försäkringskassan som sedan får avgöra om uppgiften i sig innebär att anslutningen ska prövas på nytt alternativt om det är en uppgift som går att ändra utan att det påverkar anslutningen i sig. Det bör framgå i det regelverk som tas fram vilka skyldigheter godkända utförare har att lämna uppgifter till Försäkringskassan om ändrade förhållanden.

En utförare måste kunna lämna uppgift till Försäkringskassan om att avanslutas från registret. I ett sådant fall måste ett nytt ärende öppnas inom ramen för en avanslutningsprocess. Det måste då finnas lagstiftning som medger avanslutning efter utförares önskemål. Det behöver övervägas om utföraren ska ha en anmälningsskyldighet om ändrade förhållanden till Försäkringskassan. Om kontrollen ska kunna upprätthållas bör det enligt Försäkringskassans mening läggas ett sådant ansvar på utföraren. Om utföraren inte lever upp till det bör det i sig vara skäl för avanslutning.

Avanslutningsprocessen kommer även att omfatta ärenden där Försäkringskassan utreder om en utförare ska avanslutas på grund av att utföraren inte längre lever upp till kriterierna för att vara ansluten. För att detta ska vara genomförbart bör det i regelverket föreskrivas om vilka myndigheter som ska ha en uppgiftsskyldighet till Försäkringskassan i de fall då den typen av uppgifter framkommer. Vilka myndigheter detta kan bli aktuellt för beror på vilka kriterier som beslutas. Om en sådan skyldighet

inte föreskrivs kommer felaktigheter enbart att upptäckas genom de rutinmässiga kontrollprocesser som Försäkringskassan kan genomföra av anslutna utförare. Hur omfattande kontrollen av anslutna utförare ska vara är en avvägning mellan kostnader och intresset av att motverka felaktiga utbetalningar och organiserad brottslighet. För att Försäkringskassan ska kunna ta initiativ till utredning och kontroll av anslutna utförare behöver det finnas regler som ger Försäkringskassan möjlighet att inhämta nödvändiga uppgifter från såväl utförare som andra myndigheter och eventuellt även riksorganisationer. Här ska tilläggas att uppdraget i dagsläget ställer mycket höga krav på Försäkringskassans kontroll vid såväl anslutning som avanslutning och förvaltning och att de kraven i princip inte går att leva upp till om inte bland annat Säkerhetspolisen, Polisen, Ekobrottsmyndigheten delar de uppgifter som är nödvändiga för bedömningen. Det behöver göras en avvägning mellan kravet på Försäkringskassans kontroll, vid såväl anslutning som avanslutning, som är realistisk i förhållande vad som förväntas uppnås. Kontrollen över ideella föreningar är i dagsläget minimal och den dialog som förts med Skatteverket inom ramen för detta arbete påvisar redan existerande brister i kontroll.

Kravet i uppdraget att Försäkringskassan ska förhindra att utförare med koppling till kriminella, islamistiska och andra separatistiska element ansluts kräver sannolikt möjlighet för Försäkringskassan att inhämta uppgifter från flera olika myndigheter, bland annat Säkerhetspolisen. Det är inte sannolikt att sådana uppgifter kommer att kunna delas för att administrera fritidskortet. Det är uppgifter som myndigheten inte har tillgång till och det skulle krävas lagstiftning som gör det möjligt att inhämta sådana uppgifter. Om kriterier knyts till enskilda individer blir det fråga om personuppgifter av känslig karaktär om de har koppling till religion. Om det är nödvändigt för att vi ska kunna handlägga anslutningen bör detta gå att motivera. Det är framförallt svårt att motivera integritetsinträngen då det måste vara proportionerligt.

Här bör även tilläggas att uppgiften att säkerställa att fel utförare inte ansluts inte bedöms som möjlig att genomföra med en automatiserad handläggning om inte det faktum att utföraren uppbär statligt stöd för verksamheten kan vara tillräckligt. Det förutsätter att kontrollen på de bidrag som betalas ut idag redan omfattas av en adekvat kontroll. En automatiserad handläggning förutsätter generellt sett kvantitativa kriterier som inte kräver värdering av uppgifterna eller lämplighetsbedömningar. Utifrån hur uppdraget har formulerats i dagsläget vad gäller den kontroll Försäkringskassan förväntas göra beträffande utförare inför anslutning är automatiserad handläggning inte möjlig.

Eftersom fritidskortet och registret över utförare inte innefattas i socialförsäkringen är inte handläggningsreglerna i socialförsäkringsbalken (till exempel 110 och 113 kap.) tillämpliga på ärenden om anslutning eller avanslutning. Det är därför förvaltningslagens regler som gäller om det inte finns någon särreglering. Den lagen ger ingen möjlighet till omprövning av ärenden. Det behöver därför övervägas om ärenden om utförare ska kunna omprövas av myndigheten eller enbart kunna rättas, ändras och överklagas enligt förvaltningslagens bestämmelser (36-46 §§ FL). Omprövning av besluten förutsätter att det införs en bestämmelse som gör detta möjligt.

Uppgifter som ska delas med E-hälsomyndigheten

Försäkringskassan har uppfattat att E-hälsomyndigheten i sin digitala tjänst för barn och vårdnadshavare önskar att det finns en sökfunktion i vilken barn och vårdnadshavare kan se vilka aktiviteter och utförare som finns i familjens geografiska närhet. För det behövs bland annat utförarens namn, inriktning på aktivitet/verksamhet, geografisk plats, länk till utförarens hemsida och länk till kontaktuppgifter till utföraren. Frågan om Försäkringskassan ska dela den typen av uppgifter är inte självklar. En förutsättning för

att göra detta borde vara att det ligger inom ramen för beslut om anslutning att även godkänna viss aktivitet. Om tillgängliggörandet av dessa uppgifter istället ligger inom ramen för E-hälsomyndighetens betalningsuppdrag är det inte en uppgift som Försäkringskassan ska dela.

En fråga som inte riktigt är klar är om även enskilda ska ha tillgång till registret i sig eller om de kommer att ha tillgång till ett urval av uppgifter som delas av E-hälsomyndigheten. För att E-hälsomyndigheten ska kunna betala ut pengar till utförarna behöver de bland annat namn, organisationsnummer, postgiro- alternativt bankgiro-nummer och eventuellt uppgift om vem som är firmatecknare. Denna information behöver inte finnas i den öppna digitala tjänsten utan behöver bara finnas tillgänglig för E-hälsomyndigheten.

Personuppgifter

Om registret bara innehåller uppgifter om juridiska personer, exempelvis namn och organisationsnummer och adress/telefonnummer till företag, myndigheter eller föreningar så innehåller det inte personuppgifter. Om det däremot innehåller uppgifter om enskilda firmor, enskilda företrädare eller andra uppgifter som direkt, indirekt eller tillsammans kan identifiera fysiska personer innehåller det personuppgifter.

Bestämmelserna i 114 kap. SFB omfattar personuppgifter i verksamhet som avser förmåner enligt socialförsäkringsbalken och andra förmåner och ersättningar som enligt lag eller förordning eller särskilt beslut av regeringen handläggs av Försäkringskassan. Fritidskortet är inte en förmån som kommer att handläggas av Försäkringskassan. Försäkringskassans uppgift kommer att bli att administrera registret över anslutna utförare och att ansluta utförare. Att anslutas till registret över utförare för fritidskort kan inte anses vara en sådan förmån som avses. Registret bör därför inte omfattas av 114 kap. SFB.

Om det inte finns en särskild registerförfattning som reglerar hur personuppgifter får behandlas vid administration av utförrregistret blir det allmänna dataskyddsregelverket tillämpligt. Våldigt övergripande finns stöd för att behandla personuppgifter, känsliga personuppgifter och uppgifter om lagöverträdelse om vi har ett uppdrag i författning som innebär att vi måste det. Det finns inte heller några uttryckliga regler som förhindrar digital överföring av personuppgifter.

I kommande arbete behöver ställning tas till om det behövs en särskild registerförfattning för detta och i sådant fall föreslå bestämmelser.

Sekretess

De uppgifter som sannolikt kommer hanteras inom ramen för administrationen av utförrregistret kommer bara undantagsvis att vara sekretessbelagda enligt befintliga sekretessbestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL. Det finns ett antal bestämmelser som skulle kunna reglera att vissa slags uppgifter är sekretessbelagda i vissa specifika situationer, exempelvis 21 kap. 3 § och 21 kap. 7 § OSL. Men det handlar som sagt sannolikt om undantagssituationer. Den så kallade socialförsäkringssekretessen i 28 kap. 1 § OSL bedöms inte tillämplig eftersom ärenden om anslutning till utförrregistret och registret inte är ett sådant ärende som räknas upp i den bestämmelsen.

Vi behöver överväga om det behövs förslag på en ny sekretessbestämmelse för att skydda uppgifterna i ärenden om anslutning till utförrregistret och i själva registret. Det beror på hur känsliga uppgifter som kommer att behöva hanteras. Vissa uppgifter om individer har ett tydligt behov av skydd, till exempel uppgifter om religion och lagöverträdelse.

Troligtvis kommer det att behövas en bestämmelse om uppgiftsskyldighet för de uppgifter som Försäkringskassan ska lämna till E-hälsomyndigheten. En uppgiftsskyldighet är ett tydligt sätt att reglera ett långsiktigt uppgiftslämnande som utöver att vara sekretessbrytande enligt 10 kap. 28 § OSL också enligt många konstruktioner i registerförfattningar ger ett tydligt stöd för att lämna ut personuppgifter digitalt. Om de uppgifter som ska lämnas är sekretessreglerade och de skulle kunna vara personuppgifter är det bättre med en uppgiftsskyldighet än att stödja uppgiftslämnandet på generalklausulen i 10 kap. 27 § OSL. Bestämmelsen i 10 kap. 2 § OSL bedöms inte vara tillämplig eftersom det inte handlar om ett uppgiftslämnande som är nödvändigt för vår verksamhet utan för E-hälsomyndighetens verksamhet.

Ett övervägande kommer att behöva göras om den verksamhet som ska hantera anslutning till utförrregistret och själva registret blir en sådan självständig verksamhetsgren internt på Försäkringskassan som avses i 2 kap. 11 § TF och 8 kap. 2 § OSL som innebär att det skapas allmänna handlingar när handlingar skickas internt och sekretess gäller internt. Om så är fallet kommer det eventuellt att behövas sekretessbrytande bestämmelser även här.

Inhämtning av information till registret

Inhämtning av information till registret kan ske på flera sätt. Försäkringskassan beskriver tre olika alternativ som förslag på hur informationen skulle kunna inhämtas. Samtliga förslag presenteras på en övergripande nivå. Alla alternativ kräver att en ansökan skickas in av utförrorganisationen.

Alternativ 1. Inhämtning av information från andra myndigheter

Alternativ 2. Inhämtning av information från utförrorganisationen

Alternativ 3. Inhämtning av information från riksorganisationer och myndigheter

Alternativ 1. Inhämtning av information från andra myndigheter

Försäkringskassan har som ambition att i så stor utsträckning som möjligt arbeta med information som verifierats hos andra myndigheter snarare än att den enskilde ska inkomma med informationen. Vad gäller föreningar så nämner Riksrevisionen i sin rapport Tillit och kontroll – statlig bidragsgivning till civilsamhället (2023:7) att ”det finns betydande risker för att oseriösa aktörer lämnar felaktig information för att komma över bidrag som de inte är berättigade till.”³ Försäkringskassans ambition bör således även i detta uppdrag vara att i så stor utsträckning det är möjligt inhämta verifierad information från andra källor än från föreningen som vill bli ansluten.

Riksrevisionen rekommenderar i samma rapport⁴ att en central databas skapas över tillgängliga statsbidrag samt de organisationer som tilldelats statsbidrag. Detta anser Riksrevisionen skulle underlätta både för föreningar i att veta vilka tillgängliga bidrag som finns att söka samt för myndigheter i deras kontroll av bidragsgivningen.

Riksrevisionen går inte in i detalj i vilken information registret borde innehålla, men för att förhindra att oseriösa aktörer lämnar felaktig information så skulle det behöva innehålla mer information än enbart vilka föreningar som fått vilket bidrag. Försäkringskassan ser också att ju fler oseriösa aktörer som kan förmås att inte ansöka, desto mindre kostsam kommer efterkontrollen att vara.

I dagsläget saknas ett centralt register över grundläggande information för att bedöma en förenings lämplighet som bidragsmottagare. Exempel på detta är historik över stadgeändringar och verksamhetsberättelser för att kontrollera att föreningen inte

³ [Tillit och kontroll – statlig bidragsgivning till civilsamhället \(RiR 2023:7\) \(riksrevisionen.se\)](#)
s.66

⁴ Ibid s.72

anpassar dessa efter bidraget som skall sökas, namn och personnummer på styrelsemedlemmar för att kontrollera exempelvis:

1. Att de är verkliga personer.
2. Vem som är verklig huvudman.
3. Om någon person är involverad i ett orimligt antal föreningar.

Exemplen ovan ska inte ses som en uttömmande lista på vad ett sådant register bör innehålla utan som en illustration av svårigheten att erhålla information av god kvalitet.

Det är av stor vikt att kunna se huruvida beviljade bidrag avspeglas i motsvarande kostnader. Detta kompliceras dock av att allmännyttiga ideella föreningars redovisningsskyldighet är kraftigt reducerad jämfört med exempelvis aktiebolag. För en allmännyttig ideell förening så gäller att om minst 80 procent av inkomsterna används till den allmännyttiga verksamheten så är de endast skyldiga att lämna in en väldigt kortfattad inkomstuppgift till Skatteverket. Det finns heller inte krav på att lämna in verksamhetsberättelse eller årsbokslut. Detta gör att möjligheterna till insyn i föreningens ekonomiska förhållanden för en utomstående är kraftigt begränsade.

I avsaknad av ett för ändamålet utvecklat register har Försäkringskassan i detta uppdrag tittat på vilken information som ändå finns tillgänglig. Det finns ett antal myndigheter som har information som skulle vara relevant att använda.

Bolagsverket tillhandahåller en sammansatt bastjänst som hämtar information från Bolagsverket, Skatteverket och Statistiska centralbyrån. I den tjänsten finns information om företag, offentliga myndigheter och föreningar som innehar ett organisationsnummer. De tar även emot årsredovisningar och beslutar om olika tillstånd och likvidationer. De har även information om styrelsemedlemmar för företag.

När en utförare ansöker om att bli ansluten till registret är tanken i detta alternativ att organisationsnumret kontrolleras mot det som finns registrerat hos Bolagsverket. Genom denna kontroll kan ekonomisk redovisning kontrolleras, hur länge verksamheten bedrivits, firmatecknare, syfte och ort för verksamheten. Uppgifter om skulder kan hämtas från Kronofogdemyndigheten.

I detta alternativ behöver utföraren enbart lämna uppgifter till en myndighet vilket förenklar ansökningsförfarandet. Förutsatt att ändringar anmäls till Bolagsverket så skulle detta alternativ kunna minska risken för att Försäkringskassan i sin handläggning utgår från uppgifter som inte längre är aktuella eller direkt felaktiga. Alternativet skapar också förutsättningar för att kunna bygga system där man i efterhand kan få impulser om ändringar som kan påverka rätten att vara kvar i registret.

Alternativet innebär att alla ideella föreningar som i dagsläget inte är registrerade hos Bolagsverket behöver registrera sig för att kunna ansöka om anslutning till utförarregistret. Då Bolagsverket är avgiftsfinansierat så kan detta leda till att många föreningar anser att de får ta en ekonomisk kostnad som de inte har i dagsläget. Vidare, medför alternativet en fråga kring ansvar och kostnader som det potentiellt kan innebära för Bolagsverket om fler föreningar behöver registrera sig där. För att Försäkringskassan ska ha aktuell information från Bolagsverket förutsätts att föreningarna regelbundet anmäler ändringar om exempelvis företrädare till Bolagsverket. Det är oklart i hur stor utsträckning det görs.

Alternativ 2. Inhämtning av information från utförarorganisationen

I detta alternativ behöver utföraren bifoga samtliga underlag som Försäkringskassan behöver för att utreda ansökan.

Uppgifter om organisationsnummer, ekonomisk redovisning, om föreningen har skulder hos Kronofogdemyndigheten, hur länge verksamheten bedrivits, demokratisk uppbyggnad (utifrån stadgar), firmatecknare, syfte och ort för verksamheten samt konto lämnas av föreningen som ansöker om att få finnas i utförrregistret. Uppgifter om allmänna skulder kan sedan kontrolleras hos Kronofogdemyndigheten.

Den främsta fördelen med detta alternativ är att en utförare inte behöver vara registrerad hos exempelvis Bolagsverket eller någon riksorganisation för att kunna vara med i utförrregistret. Detta möjliggör för fler utförare att kunna vara med i utförrregistret. Det kommer heller inte finnas samma behov av att hämta uppgifter från Bolagsverket vilket borde innebära lägre kostnader för Försäkringskassan gällande just detta.

Utmaningarna med detta alternativ är bland annat att det innebär mer administration för utförare i form av att de måste lämna fler uppgifter direkt till Försäkringskassan. För utförare som redan finns registrerade hos Bolagsverket innebär det att de måste lämna samma uppgifter till Försäkringskassan som de redan lämnat till Bolagsverket. Möjligheten att på ett enkelt sätt ta del av förändringar hos utföraren av exempelvis företrädare försvinner också. Handläggningen hos Försäkringskassan kan därför bli mer administrativ då vi behöver ta reda på dessa uppgifter eller kräva mer av efterkontroller vilket innebär att handläggningen också blir mer resurskrävande.

Alternativ 3. Inhämtning av information från riksorganisationer och myndigheter

Uppgifter om organisationsnummer lämnas på ansökan samt uppgifter om skulder. Den uppgiften kontrolleras sedan mot Kronofogdemyndigheten. Försäkringskassan hämtar information från riksorganisationen om att föreningen är medlem hos dem samt information om föreningen, ex bankgironummer, stadgar etcetera. Fördelen är att den lokala föreningen enbart behöver lämna vissa uppgifter vilket förenklar ansökningsförfarandet för föreningen.

En stor nackdel med detta förslag är att riksorganisationerna skiljer sig väldigt mycket åt i vilken information de har om medlemsföreningarna. Som Försäkringskassan har uppfattat det så har exempelvis Riksidrottsförbundet ett väl utvecklat register över medlemsföreningarna medan Svenskt friluftsliv endast har register över sina medlemsförbund. Ytterligare en nackdel är att inte alla potentiella utförare är organiserade i riksförbund. Detta alternativ kan således inte utgöra en heltäckande lösning.

Förespråkat alternativ

Givet de brister som existerar på systemnivå i bidragsgivningen till civilsamhället som exempelvis Riksrevisionen visat på, ser Försäkringskassan behov av ett centralt register likt det som beskrivs i alternativ 1. De centrala register som existerar är inte skapade med detta syfte i åtanke och därmed inte lämpliga att använda. Inte heller alternativ 3 – att hämta information från riksorganisationer, fungerar som huvudalternativ då all information inte finns. Detta gör att endast alternativ 2 – information hämtas in från utförare vid ansökan återstår som möjligt huvudspår. Eventuellt kan detta användas i kombination med delar av de övriga alternativen exempelvis för att verifiera viss information mot andra myndigheter eller organisationer.

Inhämtning av information och anslutning vid införandet

Enligt uppdraget ska Försäkringskassan upprätta registret så att det finns på plats innan den digitala tjänsten för fritidskortet lanseras. Det finns ingen tydlig uppskattning av hur många utförare som idag är verksamma och kan vara aktuella för att anslutas till registret men en uppskattning som har nämnts i tidigare rapportering är ca 20 000 utförare.

Försäkringskassans kommande förvaltning bygger på att myndigheten prövar varje ansökan och ansluter utförare som uppfyller de kriterier som ska gälla. En beslutad anslutning för varje utförare är en förutsättning för registrets korrekthet över tid. Dock kan det konstateras redan nu att vid införandet av ett fritidskort skulle denna ordning kunna innebära stora utmaningar att hinna fatta beslut om anslutning för alla föreningar inom en rimlig tidsperiod. Detta förutsätter att en stor andel av de utförare Försäkringskassan bedömer är aktuella kommer att vilja ansluta sig och att utföraren själv har hunnit besluta att de vill vara med i registret. Det finns en osäkerhet kring mängden utförare som kommer behöva hanteras från dag ett. Försäkringskassan behöver ändå ta höjd för att det kan bli många som vill ansluta sig från start. Om en stor andel utförare är redo att ansluta sig från dag ett innebär handläggning av sådan mängd ärenden på kort tid en stor risk för längre handläggningstider. Möjligheten att hinna anställa och utbilda den mängd handläggare som krävs för att på kort tid göra en god prövning är inte rimlig med anledning av den tillfälligt stora mängd ärenden vid uppstarten.

Granskning av registerdata

Hur vi kontrollerar uppgifter för att ta ställning till om kriterier är uppfyllda kommer vara beroende av vilket lösningsförslag som blir aktuellt. Följande resonemang är därför i först hand generellt.

Kontroller i samband med ansökan

Organisationsnummer kommer att framgå av ansökan. I lösningsförslaget där krav finns på att föreningen är registrerad hos Bolagsverket används sedan organisationsnumret för att hitta föreningen i Bolagsverkets register, oavsett om denna kontroll blir maskinell eller manuell.

Skulder hos Kronofogden har Försäkringskassan redan tillgång till gällande privatpersoner och det bör därför även vara möjligt att bygga ut möjligheten att få tillgång till samma information för föreningar. Kontrollen kan vara maskinell eller manuell.

Rutiner för redovisning och uppföljning av verksamheten, inklusive en god ekonomisk redovisning, sker genom granskning av dokument som beskriver detta såsom årsredovisning eller årsbokslut och verksamhetsberättelse eller liknande. Oavsett vilket lösningsförslag som blir aktuellt så kommer den kontrollen behöva ske manuellt genom att aktuella dokument granskas av handläggare. Vissa sådana kontroller kan även med fördel göras maskinellt för att se om samma dokument eller skrivningar förekommer flera år, i flera föreningar.

Att verksamheten har bedrivits i två år säkerställs genom att kontrollera om föreningen varit registrerad hos Skatteverket i minst två år. Kontrollen kan vara maskinell eller manuell.

Att föreningen är demokratisk uppbyggd kan åtminstone till viss del kontrolleras genom att vi granskar föreningens stadgar. Kontrollen behöver ske manuellt. Värt att notera är att det i så fall är en kontroll av om föreningen uppfyller villkoret för att vara demokratiskt uppbyggd rent formellt. Hur föreningen agerar i praktiken går inte att enkelt kontrollera.

Att firmatecknare finns för föreningen kontrolleras i ansökan alternativt hämtas från Bolagsverket beroende på vilket lösningsförslag som blir aktuellt. Kan kontrolleras maskinellt eller manuellt.

Att föreningen har ett syfte som innefattar antingen idrott, kultur, friluftsliv eller annat föreningsliv kontrolleras utifrån stadgar och verksamhetsberättelse. Kontrollen behöver vara manuell.

Efterkontroller/återrapportering

För att säkerställa en god förvaltning av registret finns behov av efterkontroller av de föreningar som är anslutna och dess företrädare. Dessa kontroller kan vara maskinella eller manuella kontroller och kan vara generella eller stickprovskontroller.

Efterkontroller som kan bli aktuella är om föreningen fortfarande är aktiv eller om den verksamhet som bedrivs fortfarande ligger i linje med syftet med fritidskortet.

Ett problem är att det finns en risk för fel vid själva kontrollen. Årsmötesprotokoll och verksamhetsberättelser är möjliga att förfalska eller försköna. En oseriös förening skulle vid en förfrågan om denna typ av dokument kunna konstruera eller korrigera dem i efterhand. Ett sätt att minska den risken är en lösning som nämns i tidigare avsnitt med ett centralt register över organisationer som mottager statsbidrag med krav på att organisationerna årligen laddar upp dessa dokument. Försäkringskassan kan då vid behov hämta uppgifterna därifrån. Det faktum att en organisation lämnar dessa uppgifter löpande till ett centralt register och inte i samband med en uttalad efterkontroll borde minska men inte eliminera risken för den typen av fusk.

När det gäller frågan om utförare tillhandahåller de aktiviteter som de säger sig göra är troligen det mest träffsäkra sättet att ha oanmälda fysiska besök i verksamheten. Riksrevisionen lyfter även i sin rapport att bidragsgivande myndigheter bör förstärka kontrollen genom att öka frekvensen av riskbaserade verksamhetsbesök.⁵ Vårt att notera är att denna typ av besök av naturliga skäl kommer att ske på kvällstid och helger vilket driver kostnader i och med lönetillägg för obekväma arbetstid.

Nödvändiga kontrollfunktioner

Erfarenheter från andra myndigheter och risker

Försäkringskassan har haft dialog med bland annat Skatteverket om hur ideella föreningar används för brottsliga upplägg. Det kan exempelvis handla om föreningar där personer skenanställs för att skapa oriktiga inkomstuppgifter eller där föreningen får bidrag för att ha en viss verksamhet som sedan inte blir verklighet samtidigt som man har närstående anställda för att arbeta med denna verksamhet. Det förekommer också att personer med skulder eller näringsförbud startar föreningar för att via föreningen kunna bedriva näringsverksamhet eller använda föreningen för sin privatekonomi. Det är även svårt att veta vilka som verkligen företräder föreningen då detta endast behöver anmälas om och när föreningen ansöker om organisationsnummer. Framtida byten av styrelsemedlemmar behöver alltså inte anmälas någonstans. Detta gör det exempelvis svårt återkräva felaktigt utbetalda belopp då Kronofogdemyndigheten kräver att det finns aktuella uppgifter om detta.

Dessa risker är inte direkt kopplade till införandet av fritidskortet utan existerar redan. Ersättningen från fritidskortet skiljer sig från föreningsbidrag på så vis att det inte är en ersättning direkt till föreningen utan en ersättning som vårdnadshavare kan använda för att betala barnens fritidsaktiviteter.

I upprättandet och förvaltandet av utförarregistret ser Försäkringskassan betydande risker. Ideella föreningar kan uppge falsk information om sin verksamhet för att få vara med i utförarregistret vilket skulle kunna möjliggöra för föreningar att tillskansa sig ersättning på felaktiga grunder. Det finns risk att en förening genom påhittade aktiviteter får vårdnadshavare att anmäla sina barn till dessa. När vårdnadshavaren sedan upptäcker att aktiviteterna inte utförs så borde det leda till att vårdnadshavaren inte vill fortsätta ha sitt barn hos den föreningen. En vårdnadshavare som är missnöjd kan

⁵ [Tillit och kontroll – statlig bidragsgivning till civilsamhället \(RiR 2023:7\) \(riksrevisionen.se\) s.72](#)

också tänkas vilja anmäla detta till aktuell myndighet. Möjligheten för föreningar att över tid komma undan med ett sådant upplägg får därför ses som begränsat. Ytterligare en risk är att föreningar och vårdnadshavare samarbetar. Detta genom att vårdnadshavaren anmäler barnet till föreningen som sedan får ersättning från E-hälsomyndigheten. Föreningen och vårdnadshavaren delar sedan på ersättningen och den kan då användas till annat än barnets fritidssysselsättning.

En annan risk är att en viss gruppering startar eller tar över en förening och ansöker om att vara med i registret trots att de egentligen inte erbjuder några fritidsaktiviteter. Barnens vårdnadshavare förmås sedan använda fritidskortet för att betala för aktiviteter som sedan inte utförs. I ett område där en sådan gruppering har ett stort inflytande och/eller våldskapital så kan även vårdnadshavare till andra barn i området känna sig tvingade att göra samma sak. För en gruppering med spridning över landet finns förstås även en möjlighet till skalbarhet i detta då samma koncept kan återanvändas i flera kommuner. Den geografiska spridningen innebär också en form av skydd för den kriminella verksamheten. Om en förening skulle stängas av så kan aktiviteten i övriga föreningar fortgå. Fritidskortets ersättning per barn är inte särskilt hög, men om volymerna skalas upp, och med tanke på att det kriminella utnyttjandet kan pågå under flera år, så kan det i slutändan uppgå till betydande belopp.

Givet de potentiella summorna involverade i ovanstående upplägg kommer det att ses som attraktivt ur ett kriminellt perspektiv. Upplägget skulle motverka fritidskortets syfte och sannolikt skada dess anseende på åtminstone tre sätt: barnen får inte någon fritidssysselsättning, de knyts närmare kriminella grupperingar och de kriminella grupperingarna tillskansar sig ersättning som de inte har rätt till.

En uppbyggd kontrollorganisation

Vilka typer av kontrollfunktioner som blir aktuella och hur dessa utformas behöver utredas vidare men en kontrollorganisation behöver inrättas på Försäkringskassan för att minimera risker gällande felaktiga utbetalningar och brottsupplägg. Vi vet att det finns problematik med bulvaner och målvakter inom alla typer av ekonomisk brottslighet, även bidragsbrott, och man behöver ta höjd för att det kan inträffa även här. Behov av fysisk tillsyn hos utförare behöver vara möjlig att genomföra. I redan gjord rapportering likväl som bedömningen i detta arbete ser vi behov av tydligt fokus på risker kring felaktiga utbetalningar och systematiska upplägg. Målsättningen måste vara att ta höjd för en kompetent organisation med förmåga att arbeta aktivt och proaktivt med kontroller för att begränsa de risker som är identifierade.

Kontrollarbetet av godkända utförare i registret behöver också bygga på information om användande och tillhandahållandet av aktiviteter och utbetalningsflöden som administreras av E-hälsomyndigheten. Informationsutbyte måste därmed byggas och förvaltas mellan Försäkringskassan och andra myndigheters funktioner annars riskerar kontrollarbetet att bli ineffektivt.

Kostnader för Försäkringskassan

Det kommer uppstå betydande kostnader för Försäkringskassan att införa ett utförraregister. Försäkringskassan anser att finansieringen ska ske via anslag. Bedömningen av kostnaden omfattar upprättandet och förvaltning av ett utförraregister med adekvat kontrollambition. Utförare behöver anslutas till registret för att ta del av fritidskortet vilket ställer krav på en anslutningshantering på Försäkringskassan. Det innebär en prövning av kriterier utifrån kommande lagstiftning inför anslutning, löpande kontroller samt att avanslutning ska kunna hanteras. Utförare ska också kunna anmäla ändrade uppgifter löpande. En administration av utförraregister med hög automation bedöms med givna förutsättningar inte möjlig. Handläggningen av registret behöver därmed delautomatiseras med digital informationsinhämtning där det är möjligt med

manuell bedömning i varje ärende.⁶ I kostnadsbedömningen har vi utgått från 20 000 utförare som framgår i tidigare rapportering.

Kringliggande behov finns som innebär en kostnad att bygga upp och förvalta. Det handlar om förmågan att hantera frågor från utförare via telefon och informera om registret och kriterier. Beslut ska kunna omprövas och prövas i domstol. Handläggning och kontrollerande verksamhet behöver rekryteras, ledas och följas upp samt lokaler likväl som behov av ledning- och beslutsstödsinformation måste tillgodoses samt statistik som möjliggör uppföljning och kvalitetsutveckling. En strukturell modell för samverkan med berörda partners kommer också vara viktig i realiseringen av registret.

Försäkringskassan beräknar i nuläget att förslagen, med 2022 års prisnivå, kommer att medföra följande kostnader:

- En total kostnad för IT-utveckling som uppgår till 291 miljoner kronor.
- Löpande administrationskostnader som under åren 1 till 3 stegvis trappas upp från cirka 23 miljoner kronor första året till cirka 218 miljoner kronor 2026 och framåt. Antalet årsarbetare går från 20 första året till 160 från och med andra året.

En detaljerad uppställning av hur de uppskattade kostnaderna kan fördela sig över åren framgår i tabellen nedan.

Tabell Förvaltningskostnader i miljontal kronor¹⁾

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Summa
Införande	24	47	24	0	0	0	0	0	95
Nedskrivningar	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Avskrivningar	0	7	28	37	37	37	30	9	187
Räntor	1	1	2	2	1	1	0	0	9
S:a Införandekostnader	25	56	54	39	39	38	31	9	291
Handläggning	23	182	182	182	182	182	182	182	1 300
Övrigt	0	27	36	36	36	36	36	36	243
S:a Löpande kostnader	23	209	218	218	218	218	218	218	1 543
Total summa	48	265	272	258	257	257	249	228	1 834
Tillfälliga medel	25	56	54	39	39	38	31	9	291
Permanent medel	23	209	218	218	218	218	218	218	1 543
Total summa	48	265	272	258	257	257	249	228	1 834

1) År i 2022 års prisnivå med full kostnadstäckning

Försäkringskassan behöver finansiering för IT-utveckling och löpande administrativa kostnader redan 2024 om fritidskortet ska kunna genomföras. Även om resurser tillförs ser Försäkringskassan en stor utmaning i att ha ett utvecklat register med god kvalitet under 2025. Att införa och förvalta registret innebär en undanträngningseffekt av andra delar av Försäkringskassans verksamhet. Dessa undanträngningseffekter kan inte elimineras men de kan minskas genom att Försäkringskassan först rekryterar och introducerar ny personal, alternativt köper in personalresurser innan utveckling påbörjas. Tilläggas kan också att svårigheten att hitta personal med rätt kompetensprofil och kunskap om Försäkringskassans system ökar ju mindre tidsramen är vilket i sin tur ökar risken för undanträngningseffekter.

⁶ Notera att i följande kostnadsbedömning har Försäkringskassan endast utgått från uppdraget att ansluta utförare till registret. Ett utvidgat uppdrag där Försäkringskassan även ansvarar för att hantera ytterligare information som E-hälsomyndigheten behöver för att fullgöra sitt uppdrag innebär således ytterligare kostnader.

Kostnader för utförare och andra berörda aktörer

Försäkringskassan kan se att införandet av utförrregistret kan innebära kostnader även för andra aktörer. I denna rapport har det inte varit möjligt att uppskatta dessa kostnader då utformningen av registrets del till fritidskortets helhet är beroende av de vägval som behöver klargöras i det kommande arbetet.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Nils Öberg i närvaro av avdelningschef Andreas Spång och verksamhetsutvecklare Per Berglund, den senare som föredragande.

Nils Öberg

Per Berglund